

SEPARATED BY BORDERS UNITED IN NEED

*An assessment of reproductive health on the
Thailand-Burma border*

Authors

Margaret Hobstetter, JD, MPH
Meredith Walsh, MPH, RN
Jennifer Leigh, MPH
Catherine I. Lee, MPH
Cari Sietstra, JD
Angel M. Foster, DPhil, MD, AM

This is the executive summary of Hobstetter M, Walsh M, Leigh J, Lee C, Sietstra C, Foster A. *Separated by borders, united in need: An assessment of reproductive health on the Thailand-Burma border*. Cambridge, MA: Ibis Reproductive Health, 2012.

An electronic version of the full report (in English only) as well as executive summaries and key findings in Burmese, English, Karen, and Thai can be found at: <http://ibisreproductivehealth.org/work/other/thaiburmaborder.cfm>

Photos & graphic design by Nancy Chuang.

တၢ်ကွဲးစွဲဖျိၣ်ကွဲးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကၢဒိၣ်တဖၣ်

တၢ်ကတိၤဆူန့ၣ်

ကိၢ်ပယီၤလၢမ့ၢ်ထီၣ်တကယၤန့ၣ်တၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်ဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤပုၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး,တၢ်မၤသံမၤဝီ,တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်မၤတရီၤတပါ,တၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးမ့ၢ်လၢသုးပဒိၣ်လၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်ဒီးပဒိၣ်ထီၣ်အသီတဖၣ်အတၢ်ပၤဆူၣ်ပၤစိးအယီၤလီၤ.သတးဒီးပုၤထံဖိကိၢ်ဖိကမ့ၢ်ဖူဖိသဝီတဖၣ်လုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိဆူၣ်မ့ၢ်ခိၣ်သိၣ်လၢတနီၤ,ခီအိၣ်ဆူၣ်ပုၤထံပုၤကိၢ်တနီၤဒီးဆူၣ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤပုၤတနီၤန့ၣ်လီၤ.ကဲထီၣ်ကွဲးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢကမ့ၢ်ထံဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကွဲးတၢ်ကဟုၤကယၢ်လၢအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲအဂီၢ်လၢလၢပျဲပျဲလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ကဟုၣ်ဆူၣ်ချ့ပီညါဒီးကသံၣ်ကသီအဂီၢ်တၢ်အိၣ်စုအိၣ်ခိၣ်တအိၣ်ကူအိၣ်လၢလၢဝဲဒၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ပိာ်မုၢ်တဖၣ်ဘၣ်ကွဲးဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်သံတၢ်ပုၤဖဲအိၣ်ဖျိဖိအခါ,ဟုးသးလၢတဘၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤဟုးသးလၢအလီၤပျဲလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ထံဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲသၢဖုလၢအမ့ၢ်,ပုၤလုၢ်အိၣ်ကဒုလၢမ့ၢ်ခိၣ်သိၣ်လၢ,ပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤကိၢ်ပုၤဖိတဖၣ်,ဒီးပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤဖိသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤ“**cross-border populations**” တဖျါၣ်အံၤလၢလံာ်ပတံတဘျီအံၤအပူၤအခိပညိမ့ၢ်ဝဲကမ့ၢ်ထံဖိကိၢ်ဖိလၢအလုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်လၢမ့ၢ်ခိၣ်သိၣ်လၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်,အိၣ်လၢအသဝီလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဝးတရံးအီၤတဖၣ်ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢအတၢ်အိၣ်မူအိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အပူၤဖဲပစံးတၢ်အသိးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢအဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်အမဲာ်ညါအိၣ်ထဲတၢ်ယံးတၢ်စုဒီးတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအလုၢ်လၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်အယီၤတဖၣ်ခိၣ်လီၤဆဲးလီၤဘၣ်အမံၤလၢဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤခွဲးဘၣ်အပူၤဖဲပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအသိးန့ၣ်လီၤ.နာ်သက့ ၂၀၀၅ဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်ဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်တအိၣ်လၢဘၣ်.ပုၤန့ၣ်လီၤကိၢ်ကွီၣ်တဲၣ်ပုၤလၢအတဖိးသဲစးဘၣ်တဖၣ်၈၀မူးကယၤမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဟဲလၢကိၢ်ပယီၤန့ၣ်လီၤ.ဒီးတၢ်တယၢ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤကိၢ်ပယီၤဖိလၢအဟဲခီအိၣ်ကိၢ်လၢကိၢ်ကွီၣ်

တဲၣ်ပုၤအံၤအက ၂၅၀,၀၀၀ယၣ်ယၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဟဲၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်မၤဟးဂီၤအပုၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၣ်အယီၤလီၤ.အဝဲသ့ၣ်အကလၢအကလးတဖၣ်အကလးအိၣ်လၢကီၢ်က့ၢ်တဲၣ်ပုၤန့ၣ်တအိၣ်ဒီးလံာ်ခိကီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်,လံာ်အိၣ်ဆိးလၢအဖိးသဲးမ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်.နကထံၣ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်လၢတၢ်မၤလီၤတဖၣ်ဒီးလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအလီၤတဖၣ်ဒီးအိၣ်မူဘၣ်ဝဲဖျိၣ်ယၣ်နးကျဲးဒီးတဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထံလၢအကဆိးဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအပတီၢ်လၢအဖိးဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

ကီၢ်ပယီၤအပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိအါန့ၣ်ဒီးအကၤ၁၄၀,၀၀၀တဖၣ်အိၣ်ကတုၤလၢဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိကဝီၤခွဲးဖျါလၢကီၢ်က့ၢ်တဲၣ်အပုၤ,လၢအမ့ၢ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိကဝီၤလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုၤကယၣ်အီၤဂ့ၢ်န့ၣ်ဒီးဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိကဝီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢဒဲကဝီၤပုၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ,တၢ်အိၣ်ကတုၤအလီၤ,တၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့ၣ်ဒီးဆူၣ်ချ့တၢ်ကဟုၤကယၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤန့ၣ်လီၤလၢ၂၀၀၅အလီၤခံတဖၣ်အါတက့ၢ်တဆဲးလီၤဘၣ်အမံၤဖဲပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအသိးဘၣ်.အခိၣ်တလိာ်ပုၤလၢအဆဲးလီၤဘၣ်အမံၤလၢဒဲကဝီၤပုၤတဖၣ်မ့ၢ်ပုၤနီၢ်ဂံၢ်လၢအစ့ၤလီၤ.

တၢ်တိာ်ကျဲးအတၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိတဖၣ်

တၢ်ယုသ့ၣ်ညါတၢ်လိာ်ဘၣ်တဘျီအံၤအတၢ်တိာ်ဟံၣ်မ့ၢ်ဒ်သိးကယုသ့ၣ်ညါဒီးတၢ်ပိာ်သကိးဘၣ်ယးချံသၣ်စၢသ့ၣ်ဆူၣ်ချ့အတၢ်ကဟုၤကယၣ်လၢပုၤယုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်,ပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤကီၢ်ပုၤဒီးပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိကဝီၤဖိလၢကီၢ်ပယီၤဒီးကီၢ်က့ၢ်တဲၣ်အကီၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်တဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဒီးဝဲဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.ပယုသ့ၣ်ညါတၢ်ဒီးသအဟုးသးအဂီၢ်,တၢ်အိၣ်ဖျါဖိသံအဂီၢ်ဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤဟုးသးလၢအလီၤဘၣ်ယိာ်တဖၣ်အဂီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်လိာ်ဘၣ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.လံာ်တၢ်ယုသ့ၣ်ညါတဘျီအံၤအစၢန့ၣ်ပအိၣ်ဒီးသုအီၤလၢပုၤတတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ကရၢသဘျီလၢအအိၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤပုၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ကရၢသ့ၣ်ညါထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ပိာ်သကိးဝဲလၢအဂ့ၢ်အဂီၢ်တကးဘၣ်,ကကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ပိးတၢ်လိတခါလၢပကဟ့ၣ်လီၤဘၣ်ပုၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကျဲးလၢပသုအီၤလၢပတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအပုၤတဖၣ်

လၢတၢ်ယုသ့ၣ်ညါတဘျီအံၤအဂီၢ်ပသုကျဲးအါဘိလၢတၢ်ဒါလီၤန့ၣ်ပုၤခိဖျါပုၤယုသ့ၣ်ညါတဖၣ်လၢအအိၣ်ဟဲလၢတၢ်ကရၢကရိအမ့ၢ် Ibis Reproductive Health (Ibis)ယုၣ်ဒီး Global Health Access Program (GHAP)သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.Ibis ဒီး GHAPအပုၤယုသ့ၣ်ညါတဖၣ်တဖၣ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဒီးထူၣ်မိၢ်ပုၤတၢ်ကရၢကရိအခၢၣ်စးတဖၣ်,ကွၢ်ဖျါဒီးပဲာ်ထံနီၤဖးဝဲလီၢ်ကဝီၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အတၢ်မနီၣ်မၤယါ,ဒီးရဲၣ်ကျဲးလီၤဝဲလၢအကဘၣ်သံဒီးသံကွၢ်တၢ်ဒီးမတၢ်တဖၣ်ဝံ,သံကွၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိအဖျါၣ်၁၀လၢအမၤစၢပုၤယုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပုၤတဖၣ်,ဒီးတၢ်ကရၢကရိ၁၄ဖျါလၢအမၤစၢတၢ်လၢပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤကီၢ်ပုၤတဖၣ်အကျါဒီးတၢ်ကရၢကရိ၁၄ဖျါလၢအမၤတၢ်လၢဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိကဝီၤဖျါအကျါန့ၣ်ဖျါအပုၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်န့ၣ်ဝံကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိတဖျါစုၣ်စုၣ်လၢတၢ်မၤလီၤတၢ်ကွၢ်တၢ်ကရၢတဖၣ်အတၢ်မနီၣ်မၤယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်တိာ်ကျဲးအပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ယုသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးတၢ်လၢပုၤ၁၈ဖုလၢအမ့ၢ်ပုၤလိာ်ဘိလၢအတထီၣ်ပုၤဒီးဘၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်,ပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤလၢအထီၣ်ပုၤလံတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးပုၤမၤတၢ်လၢဆူၣ်ချ့တကပၤလၢပုၤတတၢ်အါဖျါအပုၤလၢအအိၣ်လၢကီၢ်က့ၢ်တဲၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤအဆၢတၢ်လီၢ်အါပုၤအါတီၤအကျါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုသ့ၣ်ညါတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်အစၢလၢပုၤယုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖိအကျါ

တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးတၢ်ဒီးသအဟုးသးဒီးကသံၣ်မၤယံၤဖိတဖၣ်တအိၣ်ကူအိၣ်လၢဘၣ်.
ထံဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ဆိးလၢကီၢ်ပယီၤအမ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤတဖၣ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဒီးတၢ်တဲန့ၢ်ဟံၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဒီးသအဟုးသးအဂ့ၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်အညီလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.တၢ်စ့ၢ်သရူးန့ၣ်ကမၣ်ခိဖျါလုာ်လုာ်ထူသန့ဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘိတဖၣ်

အိတ်ဒီးဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အသီးအကျါသတးဒီးပုၤသးစၢ်တဖၣ်တယုသ့ၣ်ညါဘၣ်လးတၢ်ဒီးသၢဟုးသးအပိညါဒီးကသံၣ်မၤယံၤဖိဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လီၤကဝီၤတၢ်ကရၢကရိတနီၤအတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအယိတၢ်ကရၢကရိအါဖုအါကရၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤဖဲတၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤတဖၣ်ပုၤဟဲဟံးန့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်အလီၤတကးဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဆူၣ်ချုၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဟးစိၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲအါကတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲပိၣ်ခွါတၢ်ဖျါ,ကသံၣ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်ဆဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါဒီးသုကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်

တၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤယုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်တသ့ၣ်ညါသုကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဘၣ်သုကသံၣ်အံၤအဆၢကတီၢ်,ဘၣ်သုဒ်လဲၣ်,ဒီးဘၣ်သုလၢပုၤဒ်လဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လဲၣ်ယုၢ်ဒီးကသံၣ်အတၢ်မၤဘၣ်ဒိအဂီၢ်ခဲလၢ်တဖၣ်အါတက့ၢ်ပုၤစံးဆၢအိၣ်ကမ့ၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ.တၢ်ကရၢကရိလၢအမၤတၢ်လၢပုၤယုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖိအကျါတဖၣ်တဟ့ၣ်လီၤကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူဘၣ်.ကမ့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢဆူၣ်ချုၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်တနီၤဟံၣ်လၢကဘၣ်သုကသံၣ်အံၤဒ်လဲၣ်အဂီၢ်အယိတနီၤဒီးကမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးလၢကမျၢၢ်တသ့ၣ်ညါသုဘၣ်ဒီးတယုသ့ၣ်ဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤယံၤဖိအကျါအကျဲတဖၣ်တအိၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလီၤ

တၢ်မၤယံၤဖိအကျါအကျဲအမ့ၢ်တၢ်ထၢန့ၣ်ကသံၣ်လၢအလီၤပုၤ,တၢ်ထၢန့ၣ်ကသံၣ်လၢဖံးဘျဲၣ်လၢဒီးတၢ်မၤသံတၢ်ယုၢ်တၢ်ယၢ်အကျါအကျဲတဖၣ်န့ၣ်လၢပုၤယုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖိလၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်တကပၤအကျါန့ၣ်တအိၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်သပုၢ်ကတၢ်လီၤ.တၢ်မၤယံၤဖိအကျါအကျဲတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤဝုၢ်ပုၤတၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အပူၤဒၣ်ကယၢ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်သးအါမၤအယိမ့ၢ်တမ့ၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်လၢကီၢ်ပယီၤတၢ်ဆါဟံၣ်အဖီခိၣ်တအိၣ်ဘၣ်သတးဒီးတၢ်အုၣ်အသးအိၣ်ဝဲလၢပုၤကမျၢၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲနီၣ်တကဘၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါမ့ၢ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအတၢ်အိၣ်သးအယိတၢ်ကရၢကရိလၢအမၤတၢ်ပုၤယုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖိအကျါတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒိၣ်နီၢ်မးလၢပိၣ်မုၢ်လၢအထၢန့ၣ်ယၢ်ကသံၣ်မၤယံၤဖိလၢအလီၤပုၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်,အဖံးဘျဲၣ်လၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်,တုၤအခါဘၣ်လၢကဘၣ်ထုးထီၣ်က့ၤဝဲလံၣ်န့ၣ်တၢ်ထုးထီၣ်န့ၢ်က့ၤအိၣ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.အဂီၢ်ဒ်အံၤ,ဆူၣ်ချုၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိဖဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်သိၣ်လိလၢကထၢန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ကထုးထီၣ်က့ၤအဂီၢ်ဘၣ်.အမဲၣ်ညါ,တၢ်မၤသံတၢ်ယုၢ်တၢ်ယၢ်အကျါအကျဲဒီးအတၢ်ပီးတၢ်လီၤစ့ၢ်ကိးတအိၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်.ပိၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်က့ၤကဒါက့ၤဆူၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်လၢအထၢန့ၣ်တၢ်ယၢ်ဝဲအလီၤတဘျီတသ့ၣ်လၢဘၣ်.ပိၣ်မုၢ်လၢလီၤကဝီၤဆူၣ်ချုၣ်မၤစၢၤတဖၣ်ဆုၢ်အိၣ်ဆူၣ်မဲၣ်ဆီးတၢ်ဆါဟံၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်မဲၣ်တီၣ်ခွဲန့ၣ်သ့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ဂၤလီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢတၢ်မၤယံၤဖိအဂီၢ်,တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤယံၤဖိအပီးအလီၤဒီးအကျါအကျဲတဖၣ်တအိၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအါမၤအယိဖဲပစံးတၢ်အသီး,တၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤဝဲ,ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲလဲၤတတုၤ,တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်လၢကီၢ်ပယီၤတၢ်ဆါဟံၣ်အဖီခိၣ်တအိၣ်,တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနီၢ်ဟံးဒီးပိညါလၢချံၣ်သ့ၣ်စၢၤသ့ၣ်ဆူၣ်ချုၣ်အဂီၢ်တအိၣ်,တၢ်ထံၣ်ကမၣ်ကသံၣ်မၤယံၤဖိဒီးတၢ်မၤယံၤဖိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအယိ,ပုၤအိၣ်ကမ့ၢ်ခိၣ်တၢ်တဖၣ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲတလၢပုၤအယိ,ပုၤထီၣ်ပုၤဆိအယိ,တၢ်ထံၣ်အိၣ်လၢမုၢ်ခွါမုၢ်ဒါအဖီခိၣ်အယိ,တၢ်ပီးတၢ်လီၤတအိၣ်ကိးဘျီဒီးဘၣ်အယိဆူၣ်ချုၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်တၢ်သိၣ်လိဒီးဘၣ်အယိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တအိၣ်ဖျါဘၣ်ဖိဒီးအံၤမ့ၢ်,ပုၤဒုးအိၣ်ဖျါပုၤဖိလၢအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တအိၣ်ဘၣ်,အိၣ်ဖျါဖိဝဲသ့ၣ်လူဒီး

တၢ်မၤဟးဂီၢ်ဟုးလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အယိပိၣ်မုၢ်တဖၣ်ဘၣ်သံဝဲ

မ့ၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအံၤအိၣ်စိၣ်စိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အလီၤ,တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဝဲလၢပုၤမၤစၢၤတၢ်ဖိတဖၣ်ကလဲၤစိၣ်ဆုၢ်ဆူၣ်ချုၣ်ပီးလီၤလၢလိၣ်တဖၣ်,ဒီးတၢ်အိၣ်စ့အိၣ်ခိၣ်တကူတလၢဘၣ်အယိပုၤအိၣ်ဖိဆံးသံအနီၢ်ဂံၢ်လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပုၤအံၤလီၤဆီန့ၢ်ဒီးကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤပုၤဒိၣ်မးလီၤ.တၢ်အိၣ်ဖိဆံးသံအါဒ်အံၤကထီၣ်သးခီဖျါပုၤဒုးအိၣ်ဖျါဖိတဖၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တအိၣ်ဘၣ်အမဲၣ်ညါတထီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိလၢကဘၣ်ဒီးသၢဒီးကူ

စါပျူအိၣ်ဖျၢၣ်ဖိသွံၣ်ယီၣ်ဒဲလဲၣ်အဂီၢ်ဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.ပျူလျှာအိၣ်ကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်သံဝဲလၢအအိၣ်ဖျၢၣ်ဖိဝံသွံၣ်လူအယိၣ်မ့တမ့ၢ်အမၤဟးဂီၤအဟူးလၢကျဲလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်အယိၣ်အိၣ်ဒိးန့ၣ်တၢ်ပါဖျါအိၣ်ဒိးန့ၣ်လီၤ.

ဒဲသိးပျူအိၣ်ဖျၢၣ်ဖိသံအနီၢ်ဂံၢ်ကလီၤစျးအဂီၢ်တၢ်ကျဲးစးမၤအီၤတန့ၢ်ဒီးဘၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်ဝဲဒဲအမ့ၢ်ကသံၣ်ကရၣ်တဖၣ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤလိလၢလၢပျဲပျဲဘၣ်,ကသံၣ်သရၣ်လၢအသ့အဘၣ်တၢ်တဖၣ်တမၤလၢတၢ်မၤဖဲန့ၣ်လၢဘၣ်,တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်ပီးတၢ်လိတအိၣ်ကူအိၣ်လၢဘၣ်,တၢ်ဆဲးကျိးလၢအံၤမံၢ်ပျူဒုးအိၣ်ဖျၢၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်အဘၣ်စၢတဘူးဘၣ်,ကသံၣ်သရၣ်ဒီးပျူဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်စုအိၣ်ခိၣ်ဒီးအီၤတအိၣ်ဘၣ်,ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်တကူတလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကရၢကရိလၢအလဲၤဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢဖဲဟီၣ်ကဝီၤဖဲန့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲပျူဟီၣ်ကဝီၤဖဲအတၢ်မၤစၢအကျဲးဒီးမ့တမ့ၢ်ဟးဝူဝီၤဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢလၢတၢ်လီၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤဒဲန့ၣ်လီၤ.သိၣ်လိမၤယုၤဒီးဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်သိၣ်လိဆူကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်,အံၤမံၢ်ပျူဒုးအိၣ်ဖျၢၣ်ဖိပျူဖိတဖၣ်,ဒီးဆူၣ်ချ့ မၤစၢအပျူမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကဟးမၤစၢပျူလျှာအိၣ်ကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်လၢဟံၣ်ပျူအပတီၢ်စိန့ၣ်လီၤ.

ပိာ်မုာ်တဖၣ်အဂီၢ်တၢ်မၤဟးဂီၤဟူးလၢအပျူဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီးအဖိးသဲးန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်.အံၤမံၢ်ပျူဒုးအိၣ်ဖျၢၣ်ဖိတနီၤမၤဟးဂီၤန့ၢ်ပျူဟူးလၢကျဲလီၤဘၣ်ယိၣ်အပျူန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤအပျူတၢ်မၤဟးဂီၤဟူးလၢအဖိးဒီးသဲးန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်.ပျူအါဂၤပာ်ဖျါတၢ်အါမံၤလၢတၢ်မၤဟးဂီၤဟူးအဂ့ၢ်လီၤ.နၢ်သက့တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဒီးပျူတနီၤနီၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤဟးဂီၤဟူးလၢကျဲလီၤဘၣ်ယိၣ်အပျူန့ၣ်အိၣ်ဝဲတလီၢ်လီၤလီၤ.ကျဲလီၤဘၣ်ယိၣ်လၢတၢ်သ့အီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်စံာ်ဘဲး,တၢ်အီၤကသံၣ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်ယၢ,တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢအလီၢ်ပျူ,တၢ်အီၤကသံၣ်ကီၢ်,တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤနီၣ်က့ဝၣ်ဒုးမ့တမ့ၢ်တခွဲကန့ၣ်လၢအလီၢ်ပျူသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပျူမၤဟးဂီၤန့ၢ်ပိာ်မုာ်ဟူးသးလၢကျဲဒဲအံၤတမ့ၢ်ပျူလၢအထီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိဘၣ်.တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အယိၣ်န့ၣ်တၢ်ကရၢကရိမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပျူလၢပကတီၤသကိးဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်န့ၢ်ဝဲလၢပိာ်မုာ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဘၣ်ဒိးဝဲဒဲအမ့ၢ်ဟူးဟးဂီၤတဖျိတဝဲဒီးသွံၣ်လီၤ,တၢ်ဆါယၢန့ၣ်လီၤလၢအလီၢ်ပျူ,လီၤကီၢ်,သွံၣ်ယီၤ,တၢ်ဆါအုၣ်ထူးအုၣ်လီၤ,ဂံၢ်ဘါလီၤစၢ,ဒီးတနီၤသံကွံာ်ဒၣ်

လဲင်လီၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အါစုအါဘျီတဲာ်လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဲထီၣ်သးခိဖျါတၢ်မၤယံၤဖိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢပုၤယုၤအိၣ်ကမ့ၢ်တဖၣ်အကျါတလၢပျဲၤဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤတၢ်အမ့ၢ်အတီၢ်တခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ပုၤဖဲးဆၢတၢ်ဖိခဲလၢတဲာ်ဖျါဝဲလၢပုၤတတဖၣ်တဖၣ်တူၢ်လိာ်တၢ်မၤဟးဂီၤဟးတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါတၢ်လိာ်ဘၣ်အစၢလၢပုၤခိအိၣ်ကီၢ်တဖၣ်အကျါ

တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢတၢ်မၤယံၤဖိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်,တၢ်ဒီးသအဟးသးပီလီ,ဒီအကျိၤအကျဲတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်စ့ၤဒိၣ်မး

လၢပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤကီၢ်ပူၤတဖၣ်အကျါတၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်,တၢ်ပီးတၢ်လီၤဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်မၤယံၤဖိအဂီၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၤဒိၣ်မးလီၤ.ကရၢသဘျီဒီးလီၢ်ကဝီၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ညါန့ၢ်ဟ့ၣ်ပီညါလၢတၢ်အံၤအဂ့ၢ်ဆူပုၤတကစၢ်စ့ၢ်,ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိလၢပုၤအါဖုအကျါဒီးပုၤတဖၣ်ဘၣ်တဖၣ်တကတၢ်တကအကျါစ့ၢ်ကီးလီၤ.တၢ်မၤယံၤဖိပီညါ.ပီးလီၤဒီးရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အါတက့ၢ်တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အံၤသ့ၣ်လၢမဲၢ်တီၢ်ဆါဟံၣ်.လီၢ်ကဝီၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အတၢ်ဟးဟ့ၣ်နီၤလီၤဒီးတၢ်လီၢ်လၢပကီးအံၤလၢသးစၢ်ချံၣ်သ့ၣ်စၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်ချူ အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤလၢတၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အံၤသ့ၣ်အါတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲကသံၣ်အိၣ်ဒီးပိာ်ခါတၢ်ဖျါန့ၣ်လီၤ.ကီၢ်တဲာ်ဆူၣ်ချူ မၤစၢၤလီၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤဒၣ်ကယၢ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤကီၢ်ပူၤတဖၣ်အံၤအိၣ်တၢ်လီၢ်စီၤစုၤယံၤ,တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢတၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤအဂီၢ်ကီၢ်,ကျိၣ်စ့ၤတလၢပျဲၤ,ဟံၣ်ခွဲးလၢတၢ်မၤပူၤတန့ၢ်,ဒီးအတၢ်န့ၢ်လၢကီၢ်တဲာ်ဆူၣ်ချူ မၤစၢၤဖိခိၣ်တအိၣ်ဘၣ်အယိၣ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်မၤယံၤဖိဂ့ၢ်ဂီၢ်အူအဂ့ၢ်န့ၣ်ကီၢ်တဲာ်ဆူၣ်ချူ ပုၤမၤတၢ်ဖိမ့ၢ်ဂုၤပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢကီၢ်ပူၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂုၤတသ့ၣ်ညါန့ၢ်ဟံၣ်ဒၣ်ဘၣ်.တၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်ဝဲလၢပုၤတသ့ၣ်ညါသ့ၣ်မၤယံၤဖိဂ့ၢ်ဂီၢ်အူဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါတက့ၢ်လီၤ.

တၢ်မၤယံၤဖိအကျိၤအကျဲ-ကီၢ်ကီၢ်တဲာ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤလၢတၢ်ထၢန့ၣ်ဝဲလၢအလီၢ်ပူၤမ့ၢ်ဂုၤပာ်လီၤလၢဘျီလၢတဖၣ်မ့ၢ်ဂုၤဘၣ်ဆၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကလီၤဆူပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်ကီၢ်လၢအအိၣ်ဒီးလံာ်ပျဲလၢအကဖဲးမၤတၢ်အဂီၢ်ခိလီၤ.တၢ်ကရၢကရိတနီၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဟံၣ်ကမၣ်အိၣ်လၢတၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤလၢဘၣ်ထၢန့ၣ်လၢအလီၢ်ဒီးဘျီလၢတဖၣ်အဖိခိၣ်အယိၣ်ပုၤအါဂၤတအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်မၤဒီးအသးတုၤမုၢ်မဆါတန့ၢ်အံၤတစုလီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢတၢ်မၤယံၤဖိအဂီၢ်,တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤယံၤဖိအပီးအလီၤဒီးအကျိၤအကျဲတဖၣ်တအိၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ကီၢ်တဲာ်ဆါမံၤအယိၣ်ဖဲပဲးတၢ်အသး,တၢ်န့ၢ်ဟံၣ်ကမၣ်လၢသးန့ၣ်အဖိခိၣ်,မုၢ်ခါမုၢ်ဖါဖိခိၣ်,ထီၣ်ပုၤတထီၣ်ပုၤအဖိခိၣ်အယိၣ်.အမဲၢ်ညါတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အိၣ်ဝဲ,တၢ်တသ့ၣ်ညါန့ၢ်ဟံၣ်အိၣ်ဝဲ,အိၣ်စီၤစုၤယံၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်လီၢ်အယိၣ်.တၢ်န့ၢ်လၢကီၢ်တဲာ်ဆူၣ်ချူ မၤစၢၤအဖိခိၣ်တအိၣ်ဘၣ်အယိၣ်.တၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤတကူၤတလၢအယိၣ်,လီၤတူၢ်လီၤကကအယိၣ်,အဒိၣ်အအါတၢ်စ့ၢ်သရူၢ်န့ၣ်ကမၣ်တဖၣ်ရၢလီၤအသးသကုၤဆးဒးအယိၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ပိာ်မုၢ်သံတဖၣ်အိၣ်အါမးခိဖျါအိၣ်ဖျါဖိဝံၤသ့ၣ်လူအယိၣ်မ့ၢ်ဂုၤ,မၤလီၤတဲာ်ဟးသးအယိၣ်မ့ၢ်ဂုၤ,တၢ်ညၣ်ဂီၢ်ပာ်ဘၣ်လၢအါအယိၣ်မ့ၢ်ဂုၤမ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်မုၢ်အပတီၢ်တၢ်ကီၢ်တဲာ်ဆါအိၣ်အယိၣ်

တၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်ဝဲလၢပိာ်မုၢ်သံတဖၣ်သံအါတက့ၢ်မ့ၢ်လၢအဖိဆဲးအိၣ်သ့ၣ်ယီၢ်အယိၣ်,မၤဟးဂီၤအဟးအယိၣ်,တၢ်ညၣ်ဂီၢ်ပာ်အိၣ်လၢအါအယိၣ်န့ၣ်လီၤ.မိာ်အါလၢအိၣ်ဖျါဖိလၢဟံၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဝဲဒီးအံၤမံၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤဒုးအိၣ်ဖျါဖိလၢအါလၢပျဲၤဒီးတၢ်သ့ၣ်တဘၣ်တဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်သ့ၣ်လၢမဲၢ်ဆီးတၢ်ဆါဟံၣ်.မဲၢ်တီၢ်ချံးဒီးဆိကျိၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်သၢဖျါအကျါတဖျါအပူၤန့ၣ်လီၤ.ပိာ်မုၢ်လၢအလိာ်ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤဆိဖဲအိၣ်ဖျါဖိအါတဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကဟုၤကယၢ်လီၤဆိသ့ၣ်ဆၣ်ကဘၣ်ခိဖျါဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အါမံၤအမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်,ကျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဒီးကျိၣ်စ့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလီၤတဲာ်ဟးလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤသကုၤဆးဒးလီၤ

ကီၢ်ကီၢ်တဲာ်သဲးတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးအဖိခိၣ်ဒီးပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤကီၢ်ပူၤတဖၣ်အပုၤတတၢ်ပာ်သးဖိခိၣ်တၢ်မၤလီၤတဲာ်ဟးသး

အိပ်ထဲလဲနဲ့ပတ်လီတံတသုဘဉ်သနကု,ပမ္မာကွာကဒါကုလတကရကရီဒီးပုတကစုစုအတံပာဖျါဖီခိဉ် ပကထံဉ်ဘဉ်လတမလီတံဟုးသးလကျလအလီဘဉ်ယိဉ်လအမံလတထီဉ်ဘဉ်တမလီဘဉ်တဖဉ်မုတမ္မာ အဘူးအတံမုတမ္မာအနီကစာမလဲနဲ့အိဉ်အါမးလပုနလီအိဉ်ပုကီပုသုဉ်တဖဉ်အံအကျါဖဲထံဆာကီဆာဒီတကျါအံ နဲ့လီ.ဖဲ၂၀၀၉နံဉ်မံတီခွဲးနံးထံဉ်နံဉ်လမိလဟဲထီဉ်တဆါဟံဉ်ဘဉ်ဃးပိဉ်မုဉ်သုဉ်စာသုဉ်တဆါအဂီတဖဉ် ၁၅မုးကယအတံဆါကဲထီဉ်အသးလအမလီတံဖိအယိလီ.ဆုဉ်ချ တလီဘဉ်ယိဉ်လပုနလီအိဉ်ကီတဖဉ် အကျါတဖဉ်မုဉ်တမဟးဂီဟုးလအလီဘဉ်ယိဉ်ဒီးကဲထီဉ်ကတတဆါအယာနလီ,သွံဉ်ယီ,တပုလီပုကျဲ,တသွံဉ် ယွဒီးတသံတဖဉ်နဲ့လီ.

တယုသုဉ်ညါတလိဉ်ဘဉ်အစာလပုဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒဲကဝီဖိအကျါ

တဆါဟံဉ်လဒဲကဝီပုတဖဉ်အိဉ်ဒီးတမယံဖိအတံရဲဉ်တကျဲကစီဒီဘဉ်ဆဉ်တစုတနလသးနံဉ်ဖီခိဉ်,ပုထီဉ် ပုတထီဉ်ပုဖီခိဉ်ဒီးပုတထီဉ်ကမဉ်ဖီခိဉ်အယိပုအါဂတဒီးန့ဘဉ်တမယံဖိအတံရဲဉ်တကျဲဘဉ်နဲ့လီ.

တသုဉ်ညါဒီးဟုဉ်လီကသံဉ်မယံဖိဂီအုလဒဲကဝီပုနတအိဉ်ဘဉ်

ကသံဉ်မယံဖိဂီအုနလဒဲကဝီပုတနါစါအိဉ်ဘဉ်ဒီးအဂီလတတသုအီဘဉ်နဲ့အိဉ်ဒဲဒဲအံလီ.တကရကရီပာ ဖျါထီဉ်လဲ,တဂီအဆိကတံတမံမုဉ်ပုကမ္မာလဒဲကဝီပုတဖဉ်တုလိဉ်တဟုဉ်သုကသံဉ်မယံဖိဂီအုအံတ နဲ့လကျဲနီတဘိလပုနီတကဘဉ်.တနံဉ်ဒဲဒဲလပုဟုဉ်လီကသံဉ်မယံဖိဂီအုတဖဉ်တဟုဉ်လီဝဲထဲပိဉ်မုဉ်လအလိဉ် ဘဉ်ပုဂီအုသုပုတဘဉ်နဲ့လီ.တန့အမဲဉ်ညါတဘဉ်ယိဉ်အိဉ်လပုကသုကမဉ်ဒဲဒီးလတမုဉ်သုအီတလီလီနဲ့ ကဘဉ်ဒီးကုပုအယိလီ.

ပိဉ်မုဉ်တဖဉ်ဒီးန့ဘဉ်တအိဉ်ဖျဉ်ဖိလပုဒုးအိဉ်ဖျဉ်ဖိလအိဉ်ဒီးတသုတဘဉ်လဒဲကဝီတဆါဟံဉ်သု

ပိဉ်မုဉ်တဖဉ်အိဉ်ဖျဉ်အဖိလကရသဘျ တဆါဟံဉ်ဖဲဒဲကဝီပုသုဒီးပုဒုးအိဉ်ဖျဉ်ဖိန့တဖဉ်မုဉ်ပုအိဉ်ဒီးတသုတဘဉ် လီ.သနကု,တအိဉ်ဖျဉ်ဖိသံနဲ့မကသးသုအါန့အိဉ်ဖျဉ်လကီကီဉ်တဲဉ်တဆါဟံဉ်တကုလီ.

တမဟးဂီဟုးသးလကျဲလီဘဉ်ယိဉ်နဲ့အိဉ်အါမးဘဉ်ဆဉ်တဆုအီဆုကီဉ်တဲဉ်တဆါဟံဉ်နဲ့အိဉ်ဖျါ

မုဉ်တမဟးဂီဟုးသးအနီဂံလဒဲကဝီပုနတယုသုဉ်ညါအီကီဒဲပုအိဉ်ကမ့ဖိဒီးပုနလီအိဉ်လကီပုတဖဉ် အသးလီ.တမဟးဂီဟုးန့ဘဉ်တတြီအီဆုဉ်ဆုဉ်ကလဲလတဘျဉ်တဘါခိဉ်နဒီးဒဲကဝီခိဉ်နတဖဉ် လီ.ပုလပသံကွါအီတဖဉ်စံးပိဉ်မုဉ်လမဟးဂီအဟုးန့တကဟံဉ်ဒုဉ်ပာကမဉ်အီဒီးပာအီဒဲအမုဉ်တလီမဲဉ်ဆုးနဲ့ လီ.လီကဝီတကရကရီပာဖျါထီဉ်လဲဆုဉ်ချ တလီဘဉ်ယိဉ်လတမဟးဂီဟုးလကျဲလီဘဉ်ယိဉ်တဖဉ်မုဉ်တသွံဉ် လီ.သါပုနီဉ်သးဒီးတသံနဲ့လီ.ကျဲအိဉ်ထဲတဘိလပိဉ်မုဉ်ကဒီးန့ဘဉ်တမဟးဂီဟုးလအပုဖျဲးဒီးတလီဘဉ်ယိဉ် နဲ့မုဉ်တဆုအီဆုကီဉ်တဲဉ်တဆါဟံဉ်နဲ့လီ.ဒီးတဆုအီကသုအဂီအတံမဟးဂီဟုးကဘဉ်မိးဒီးသဲစးလကီဉ် တဲဉ်သဲစးပာပနီဉ်ယာနဲ့လီ.ဖဲဖဲအုထံပာဖျါထီဉ်လဲတဆုပုမလီတံဟုးလတဖီဆုဉ်မတရီတပါအတံဂုတဖဉ် ကီခဲဒဲဒဲမးလအဆုဉ်ချ ပုမတဖိအဂီမုဉ်လကဘဉ်မသကးယုဒီးကီဉ်တဲဉ်ပုဘဉ်မုဘဉ်ဒါတဖဉ်အယိလီ.

တဟုဉ်ကုလတယုသုဉ်ညါတလိဉ်ဘဉ်အစာဖီခိဉ်

လတယုသုဉ်ညါတဘျီအံအဖီခိဉ်ပုယုသုဉ်ညါတဖိလအမုဉ်Ibis ဒီး GHAPယုဒီးထူဉ်မိဉ်ပုကရတဖဉ် အိဉ်ဒီးတထံဉ်န့ခိဉ်သုဉ်ဖထံဉ်နဲ့လီ.ဒီးရဲဉ်လီဝဲဒဲအကါခိဉ်အသးတထံဉ်ဘဉ်တထံဉ်လတဆိဉ်ထွဲမစးဒီးရဲဉ် ကျဲလအဂုအဂီဒဲလလံအံအသးလီ.

တၢ်ဟ့ၣ်ပီၤညါလၢတၢ်မၤယံၤဖိအဂီၢ်,တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်,တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤဒီးတၢ်မၤကျိၤကျဲတဖၣ်—ကမ္ဗၢၢ်သၢဖုလၢၢ်အံၤပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကီၣ်ဒိၣ်ကတၢၢ်လၢအမ့ၢ်ချံၣ်သ့ၣ်စၢၤသ့ၣ်ဆူၣ်ချူ အတၢ်ဂ့ၢ်ကီၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒ်သိးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကအိၣ်ကၢ်ဆိးကျၢၤအဂီၢ်,တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကဘၣ်အိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤယံၤဖိပီးလီၤဒီးတၢ်လိၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပီၤညါအဂီၢ်,ယုၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ပီၤညါဆူၣ်ပုၤတကစုၣ်စုၣ်လီၤဆိၣ်တၢ်ပုၤသးစၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢကမၤအါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပီၤညါဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူအဂီၢ်—တၢ်သုကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူအိၣ်စ့ၤဝဲလၢပုၤသၢဖုလၢၢ်အကျါန့ၣ်လီၤ.ဆူၣ်ချူ ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်,တၢ်ကရၢကရိအတၢ်မၤခိၣ်တဖၣ်,ဒီးပုၤတဝၢဖိတဖၣ်—လီၤဆိၣ်တၢ်ပုၤခိၣ်အိၣ်ကီၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးပုၤအိၣ်ကမ့ၢ်တဖၣ်အကျါ—တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပာ်သ့ၣ်ဒီးယုၣ်ထီၣ်ကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူအိၣ်ဝဲဒ်ဘၣ်န့ၣ်တၢ်အုၣ်သးအိၣ်ဝဲလီၤ.မ့ၢ်လၢဒ်ကဝီၤတဖၣ်တခါတၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အတၢ်ဘျၢအိၣ်လၢတၢ်တဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တမံၤဂ့ၢ်တမ့ၢ်ဂ့ၢ်,ထူၣ်မိၢ်ပုၤကရၢတဖၣ်ယုၣ်ဒီးပုၤတဝၢဖိတဖၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ပီၤညါဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပာ်အါထီၣ်ဘၣ်သးကသံၣ်မၤယံၤဖိဂီၢ်အူအဂီၢ်လီၤ.

မၤအါထီၣ်ကျဲၣ်သိးပုၤကအိၣ်ဖျါဘၣ်ဖိလၢအံၤမ့ၢ်လၢအလၢပုၤဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်—ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢပုၤအိၣ်ကမ့ၢ်အလီၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိလၢအမၤတၢ်လၢပုၤအိၣ်ကမ့ၢ်လီၢ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးဒီးပကထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢအအိၣ်ယံၣ်ဆိးကျၢၤ,တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢကျိၣ်စုတကပၤအနံၣ်အါအါ,တၢ်မၤစၢၤစုၢ်ကီၢ်တၢ်ကရၢကရိအတၢ်လၢၣ်ဘျၢလၢၣ်စုတဖၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒ်နီၢ်မးဒ်သိးတၢ်ကမၤစၢၤက့ၤပိၢ်မုၢ်တဖၣ်ဒ်သိးကအိၣ်ဖျါဘၣ်ဖိဒီးအံၤမံၢ်လၢအလၢပုၤဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲၣ်သိးတၢ်မၤဟးဂီၢ်ဖိလၢကျဲလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ကလီၤစ့ၤဝဲအဂီၢ်—တၢ်မၤဟးဂီၢ်ဟးသးလၢကျဲလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံတၢ်ပုၤဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢပိၢ်မုၢ်တဖၣ်အကျါတပယုၣ်ယီၤလၢလီၢ်အဝီၤတဖၣ်အံၤအပူၤလီၤ.အလီၢ်အိၣ်ဒိၣ်နီၢ်မးလၢတၢ်ကရၢကရိအတၢ်မၤခိၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤတဝၢခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်ကဘၣ်ကတိၤသကိးတၢ်ဖျိဖျိဖျါဖျါလၢတၢ်မၤဟးဂီၢ်ဟးလၢကျဲလီၤဘၣ်ယိၣ်အံၤအဂီၢ်လီၤဆိၣ်တၢ်လၢပုၤခိၣ်ကီၢ်ဒီးပုၤအိၣ်ကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.အါန့ၢ်အန့ၣ်,လၢပုၤသၢဖုလၢၢ်အဂီၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၣ်ဒိၣ်ကတၢၢ်အိၣ်ဝဲတမံၤလၢအမ့ၢ်တၢ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်ဟးလၢကျဲအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တကတီၢ်ယီၤအိၣ်ဒီးသဲစးအတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးဘၣ်အယီၤလီၤ.တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်ဟးလၢကျဲလၢအပူၤဖျဲးယုၣ်ဒီးသဲစးအတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်.တၢ်မၤဟးဂီၢ်ဟးလၢကျဲလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်အပူၤအံၤကအိၣ်ဒီးဒ်တၢ်လၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအကျါလီၤ.ဖျါလၢတၢ်ကဘၣ်ယုၣ်ထံၣ်ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်န့ၢ်ကျဲလၢပိၢ်မုၢ်လၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်ဟးလၢကျဲလၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ဖိးမံၤဒီးသဲစးန့ၣ်လီၤ.

ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအါထီၣ်လၢကမၤဘၣ်လိၣ်ဖိးဒုကးသးစၢ်ချံၣ်သ့ၣ်စၢၤသ့ၣ်ဆူၣ်ချူ အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဂီၢ်—လၢပုၤကမ္ဗၢၢ်သၢဖုလၢၢ်အကျါတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်,မၤစၢၤပုၤသးစၢ်ဒီးပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပျဲလၢအတထီၣ်ပုၤဒီးဘၣ်တဖၣ်လၢချံၣ်သ့ၣ်စၢၤသ့ၣ်ဆူၣ်ချူ သနၢ်အဂီၢ်တၢ်ပာ်လီၤကျိၤကျဲတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတအိၣ်ဘၣ်.အဂီၢ်ဒ်အံၤတၢ်ကရၢကရိလၢအမၤတၢ်လၢချံၣ်သ့ၣ်စၢၤသ့ၣ်ဆူၣ်ချူ အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်,တအိၣ်ဒီးတၢ်တိၣ်ကျဲလီၤဆိၣ်လၢသးစၢ်အဂီၢ်ဘၣ်အယီၤလီၤ.အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိလၢဆူၣ်ချူ မၤစၢၤတဖၣ်အကျါဒ်သိးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပာ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကအါထီၣ်အဂီၢ်တကးဘၣ်ကမၤအါထီၣ်စုၢ်ကီၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ကွၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲစုၢ်ကီၢ်တၢ်ထံၣ်လိၣ်အိၣ်သကိးလၢကရၢမၤစၢၤချံၣ်သ့ၣ်စၢၤသ့ၣ်ဆူၣ်ချူ တဖၣ်အဘၣ်စၢၤဒီးတၢ်ထံၣ်လိၣ်ဆဲးကျိးအါထီၣ်သးစၢ်တဖၣ်,လီၤဆိၣ်တၢ်ကရၢလၢအမၤသကိးတုၢ်လံၣ်တၢ်လၢချံၣ်သ့ၣ်စၢၤသ့ၣ်ဆူၣ်ချူ အဂီၢ်တဖၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ.

ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲအကတဖၣ်လၢတၢ်ဆဲးကျိးမၤသကိးအါထီၣ်အဂီၢ်—ထူၣ်မိၢ်ပုၤကရၢမၤသကိးတၢ်တဖၣ်အတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်န့ၢ်အီၤသ့ၣ်ဖဲလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးမၤသကိးအယီၤလီၤ.အန့ၣ်ဒီး,အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်မၤနီၣ်မၤယါတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်ဒီးနီၤဟ့ၣ်လိၣ်သးတၢ်လဲၤခီဖျိန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤတၢ်မၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤယါဒီးတၢ်မၤအဖိအသ့ၣ်

တဖန်ကဲထိုင်တံ၊မအိအဲတဲဒီးအတံ၊အုဉ်သးသတးဒီးကဲထိုင်တံ၊မစာလု၊မသကိးတံ၊အဂတဖန်ကဟံးသူတံ၊အိအဲ
တဲဒ်န့ဉ်အဂီလီ၊အယိချံသုဉ်စာသွဉ်အုဉ်ချ့ အတံ၊ဆဲးကျိးမသကိးလကီ၊ကီဉ်တဲဒ်ဒီးကီ၊ပယိထံဆကီ၊ဆဲးတကျိ၊အံ၊
ကအိဉ်အါထိုင်တဲအဂီလိဉ်ဘဉ်အါထိုင်တံ၊ဆိဉ်ထွဲမစာန့ဉ်လီ၊

တၢ်ကတိၤကျၢ်တံၢ်

ပတ်၊ယုသုဉ်ညါအစအိဉ်ဖျါထီဉ်လၢပုကမျါသၢဖုလၢအကျါအိဉ်ဒီးတၢ်လိဉ်ဘဉ်လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤယံးဖိပိး
လိတဖဉ်.တၢ်အိဉ်ဖျဉ်ဘဉ်ဖိဒီးပုဒုးအိဉ်ဖျဉ်ဖိလၢအအိဉ်ဒီးတၢ်စုသုခိဉ်ဘဉ်.ဒီးတၢ်ထံဉ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးလၢတၢ်မၤ
ဟးဂီၤဟုးသးလၢကျဲလီၤပျံးလီၤဘဉ်ယိဉ်န့ၢ်အိဉ်ဝဲသက့ဆးဒးလီၤ.လၢတၢ်ကမၤစၢမၤပျဲၤက့ၤချံသဉ်စၢသွဉ်
ဆုဉ်ချ့ အတၢ်လိဉ်ဘဉ်အဂီၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲအိဉ်ဝဲအါမံၤအါကလုာ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢတၢ်ခိဖျိဘဉ်အိးနးနးကျဲၤကျဲၤတဖဉ်
လီၤ.လၢတၢ်ကိတၢ်ခဲတၢ်ယံးတၢ်စုအပူၤဘဉ်ဆဉ်,တၢ်ကရၢကရိတနီၤမၤတ့ၢ်ဝဲလံန့ၢ်လီၤ.ကီၢ်ကီၢ်တဲဉ်ကီၢ်ပယီၤထံဆါ
ကီၢ်ဆါဒိတကျိၤအံၤအိဉ်ဒီးပုကမျါလၢအသးသမူအိဉ်လၢတၢ်လီၤဘဉ်ယိဉ်ပူၤအါန့ၢ်ဒီးပုလၢဟီဉ်ခိဉ်ဒီးဘုဉ်ညါ
တက့ၢ်န့ၢ်အိဉ်ဝဲလီၤ.လၢတၢ်ကမၤစၢအဝဲသုဉ်အချံသဉ်စၢသွဉ်ဆုဉ်ချ့ အဂီၢ်ပလိဉ်ဘဉ်တၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဆိဉ်
ထွဲမၤစၢလၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.

